

Búcsú Zsigmond Józseftől

A 79 éves korában elhunyt Zsigmond Józsefnek, a forradalmi munkásmozgalom régi szegedi harcosának hamvasztás utáni búcsúztatása ma, csütörtökön délután 2 órakor lesz a Belvárosi temetőben.

Zsigmond József építőmunkás, a Szocialista Hazáért Erdemrend, a Tanácsköztársasági Erdemrem és a Munka Erdemrend tulajdonosa 53 évvel ezelőtt kapcsolódott a munkásmozgalomba. 1926-ban szervező titkára volt a Szegeden megalakult Magyarországi Szocialista Munkáspárt helyi szervezetének. Később illegitásban dolgozott és a szakszervezetben, a munkásmozgalomban vállalt különböző megbízásokat. Az elhunytat Martonosi Imre, a DELEP pártbizottságának titkára búcsúztatja.

Oklevélátadáó-ünnepség a megyei tanácsnál

A Tanácsakadémia szegedi kihelyezett tagozatán képzett vizsgát tett 38 hallgató tegnap, szerdán a megyei tanácsnál rendezett ünnepségen vette át oklevelét, amelyet dr. Péter Károly, az Államigazgatási Főiskola szervezési és vezetési tanszékének vezetője nyújtott át.

Az ünnepségen megjelent dr. Perjesi László, a megyei tanács elnöke is, aki köszöntötte az államigazgatási munkára jól felkészült, most végzett hallgatókat, majd a kitűnő és jeles eredménnyel végzettet jutalomban részesítette. A hallgatók nevében Baráthné Bódi Zsuzsanna köszöntötte meg a tanács

vezetők és az oktatók munkáját.

Részt vettek az ünnepségen Simon Béla, a megyei tanács apparátusi pártbizottságának titkára, és a végzett hallgatók oktatói.

Szerszámgépek

A Szerszámgépipari Művek budapesti közszolgáltatására Nyugat-Európa egyik legismertebb szerszámgyárával, az NSZK-beli Gildemeister céggel közösen gyárt esztergagépeket. A főbb egységek már Budapesten készülnek.

Feleselő vendégkönyv

Gyakorta emlegetjük: „Ízlések és pofonok — különbözőek.” Napról napra megannyi példa bizonyítja a csibész kiszólás igazságát. Most újabban a Nemzeti Galéria egyik kiállításának vendégkönyve a legkiválóbb példa erre. A tárlat, amelyen a fiatal művészek stúdiója mutatja be tagjainak alkotásait, alaposan felpaprikázta a látogatók egy részét. Ebből adnak ízelítőt az egymással feleselő bejegyzések.

Az első kaligrafikus betűkkel írt sorok még a méltóság szavait szedték csokorba: „Nagy szeretettel gratulálok ifjú alkotóinknak és a rendezőknek a kimagasló tartalmi-formai gazdagság, sokszínűség láttán...” De csakhamar ilyen véleményekkel találkozhatunk: „Az ember itt szép lehet...”, majd: „szomorú hagyatéka az utó-

kor számára”. Volt, aki így összegezte benyomását: „Sok érdekes dolog van a kiállításban, amely századunk zűrzavarát jelképezi, de sok az ellentmondásos ökörség.” Míg a félig-meddig gyermekkirás tanúsága szerint az ifjú nemzedék egyik képviselője ezt vetette papírra: „Furcsa, de érdekes kiállítás ez, még sosem láttam ilyet.” Mottó: egy újszülöttnél minden vicc új.

Még szerencse, hogy elmaradt az így vélekedők szembebesítése: „Ha ez művészet, sose lássak művészetet. Ez legfeljebb egy hibbant kor művészete lehet.” „Mielőtt leírta volna ezeket az ostoba sorokat, nézett volna szét a művészeti szakkönyvekben. 1978-ban már nem alkothatunk úgy, mint száz évvel ezelőtt.” Aligha kétséges, hogy ebből éppúgy lovaság úgy támadhatott volna, mint az

„Ez a kiállítás rémes!!!” és a replikázó „Hülye” minősítés leírójának találkozásából.

Egy tárgyilagos szemlélő: „Ha valami nem tetszik, nem kell mindjárt az egész kiállítást leszólni.” Egy tündő: „Többször gondoltam, hogy valamelyik elmegyógyintézet betegének munkáját látom, bár meg lehetne érteni, hogy mi ez.” És egy kioktató: „Tessék megpróbálkozni gondolkodni!” Az egyik oldalt két szó foglalja el: „Csodálatos!!!” — írta gólikus betűkkel valamelyik fellelkesült látogató, akinek véleményét ugyanilyen nagyságban a legnagyobb afrikai sívatag nevével cáfolta valaki az utolsó „A” elhagyásával.

Akadnak, akik önbizalmat merítettek a látottakból: „Mindig úgy tudtam, hogy tehetségtelen vagyok, de az itt látottak alapján át kell alakítanom véleményemet.”

Ötven iskolában tanítják

„Az általános iskolai orosz nyelvi tankönyvben az a legalapvetőbb változás, hogy a nyelvoktatás a negyedik osztályban kezdődik. A tanítási-tanulási folyamat meghosszabbodása a nyelvi készségek és jártasságok kialakításának lehetőségeit is jelentős mértékben megnövele. Ebben az osztályban a fő feladat az orosz nyelv megkedveltetése és a nyelvtanulás iránti érdeklődés felkeltése. Ezt a — későbbiek szempontjából különösen fontos — feladatot csak olyan eljárásokkal oldhatjuk meg eredményesen, amelyek megfelelnek a tanulók életkori sajátosságainak, érzelmi beállítottságának, értelmi színvonalának és teljesítőképeségének.”

Szembem ül velem a Köznevelésben megjelent cikk szerzője. Dr. Héjjas Endre azonban annak a negyedik osztályos orosz nyelvkönyvnek is írja, amelyet 1981-től vesznek (talán) kézbe, az új tanterv értelmében, az ország általános iskoláinak negyedikesei. A tankönyvíró pedagógus — a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola orosz tanszékének docense — a korszerű nyelvtanítás és főleg a tankönyvírási-pályázati út olykor szokatlanul bonyolultnak-kanyargósának tűnő ösvényeiről beszél.

Már 1972-ben megjelent az orosz nyelv tanításának metodikája, amely névdrójas lett. A szerzői munkaközösségben egyetlen vidékiként vettem részt, kissé meg is lepott. Azután 1975-ben az Oktatási Minisztérium kírta

az első tankönyvpályázatot. Külön felkérték a részvételre. Így lett a dologból a szakmai érdeklődésen, a nyelv, a nyelvtanítás szerepétől — presztizskérdés. Magyarországon ekkor történt először, hogy tankönyvek írását pályázathoz költötték. Első díjat nem adtak ki, második díjat egy pesti páros tervezetével együtt az én munkám kapott.

Előttém a Pest megyei Hírlap 1979. január 21-i száma. A kísérleti orosz nyelvkönyvekről szóló cikkben egy alcím: „Talán a lila.” A kékből, a szegedi pedagógus által kidolgozott könyvről szólva az olvasható: ebben kevesebb nevelési utasításra van szükség, tehát mintegy programozza a tanulást. A másik mű viszont jobban motivál a tanulásra, az orosz nyelvet inkább megkedvelteti. A konklúzió: a végleges tankönyv, az igazi, talán a kettő ötvöze — a lila lehetne...

Jelenleg mintegy ötven iskolában tanítják kísérleti órákon a két könyvet, fele-fele arányban (Csongrád megyében dr. Héjjas Endre művét négy iskolában). A kísérlet három évig tart, de már jövőre dönteni kell a kettő között, a hosszú nyomdai „átfutás” miatt. „Az első év a döntő”, mondják a minisztériumban.

Könyvemnek az lehetne a mottója, ami a jellege volt: színesen. A negyedikesei életkori sajátosságai szempontjából nehézségeket jelentő, ám az aktív nyelvtudást kialakító, tehát nélkü-

lőzhetetlen nyelvi jelenségeket színek, formák, ábrák és jelek következetes alkalmazásával próbálom megérteni. A vizuális hatások a nyelvgyakorlást imitativ-játékos módon, elméleti nyelvtani ismeretek tanítására nélkül te- szik lehetővé. A cselekedtetők, munkaszámok-komple- xumnak is nevezett koncepciót szeretném megvalósítani. A könyvben sok a vers is, az első 32. rövidített órán tíz, később is hasznosítható szövegű verset tanulnának meg a gyerekek.

— És a „költőház” a konkurrenciával?

— Ne így fogalmazunk. A korszerű nyelvtanítás követelményei változatos módszereket kívánnak. Az is nagyszerű dolog, hogy versenyben lehetek. Megjelent a Váczy Lászlóval közösen készített, 100 nyelvi játék című könyvem, nyomdában van a dr. Krétki Józseffel és dr. Ferenc Istvánnal együtt írott, a felsőfokú továbbtanulásra előkészítő orosz nyelvi tájékoztatónk. A negyedikesei könyvhöz tanári kézikönyv is készül, ha... De inkább arról érdemes beszélni, hogy mindazok a magyar pedagógusok, akik az elsőként kirt tankönyvpályázaton részt vettek, kivétel nélkül a legnagyobb kockázatot vállalva, jóformán teljesen magukra hagyottan tevékenykedtek. Igaz, van szakmai feltétkenykedés. el még a „pesti komplexus” is. Am inkább egymásért kellene szurkolni...

D. L.

Nemzetiségi kérdések tudományos kutatása

Új lendületet adtak a nemzetiségekkel kapcsolatos elméleti és gyakorlati kérdések tudományos tisztázásához, feldolgozásához a közel-múltban befejeződött nemzetiségi kongresszusok. A Magyar Tudományos Akadémia tavaly megalakult Kelet-európai és nemzetiségi komplex bizottsága idei első ülésén elfogadta a nemzetiségi kérdések tudományos kutatásának tématervét. A gazdag ajánlólístaról Kovács László, a történettudományok kandidátusa, az akadémiai bizottság titkára elmondta: — Bizottságunk egyebek között javasolta, hogy a különböző társadalomtudományok a maguk területén foglalkozzák meg a nemzetiségekkel kapcsolatos általános és elméleti kérdéseket.

Külön témacsoportban vizsgáljuk a nemzetiségek helyzetét, jellegzetességeit a kelet-európai országokban, igyekszünk feltérképezni, nyelvkultúrájuk, irodalmunk, néprajzuk, történelmük sajátosságait. Szeretnénk összehasonlítani ezeket az országokkal a nemzetiségi politikáját, s azt is, hogy ebben miként alkalmazkodik a marxista-leninista elmélet.

A magyarországi nemzetiségi kérdés összefoglaló áttekintéséhez mindenekelőtt a már ismert adatokat szükséges kiegészíteni. Pontos képet szeretnénk kapni arról, miként alakul a nemzetiségi lakosság száma, társadalmi ártétegződése, s ebben milyen szerepe van az urbanizációs hatásnak, a lakosság országos belüli ártétegződésének. Ugyancsak érdemes megvizsgálni, miként változott a nemzetiségi

lakosság társadalmi helyzete 1945-től napjainkig. Kutatási témának javasoltuk a nemzetiségi kultúra fejlődésének elemzését, s annak vizsgálatát, hogy az milyen kölcsönhatásban áll a magyar kultúrával és az anyanyelvi kultúrával. Témajegyzékünkben szerepelnek nemzetiségi nyelvjárási tanulmányok, néprajzi vizsgálatok, a nemzetiségi hagyomány és az anyanyelv kölcsönhatásával összefüggő elemzések is.

Úttörők kulturális szemléje

A napokban megkezdődtek a szegedi úttörők kulturális szemléjének eseményei a Liszt Ferenc Zeneiskolában. A versenyzők az alábbi helyezéseket érték el.

Enekcsó kategóriában első díjat kapott Halász Ilona (kiskundorozsmai 2. számú Általános Iskola), Molnár Edit (tarjáni 3. számú Általános Iskola), Csikos Margit (Juhász Gyula Tanárképző Főiskola 2. számú Gyakorló Általános Iskola); második díjat Csurgó Erika (Gagarin Általános iskola), Huszár Emőke (kiskundorozsmai 1. számú Általános Iskola); harmadik díjat Budai Zsuzsanna (Juhász Gyula Tanárképző Főiskola 1. számú Gyakorló Általános Iskola) és Jeney Ágnes (Szirmai Általános iskola).

Enekhármaskategóriában első díjjal jutalmazták Kondász Gabrielt és Zathureczky Carment (Rókusi Általános Iskola); második díjas lett Farkas Lilla és Róza Mária (Juhász Gyula Tanárképző Főiskola 1. számú Gyakorló Általános Iskola).

A hangszerszólók között első díjat nyert Atlasz Henrik (dorozsmai 2. számú Általános Iskola) és Medgyesi Edit (Ságvári gyakorló Általános iskola); második díjat Gajdó Edit (Rókusi Általános Iskola) és Mayer Szilvia (Zrínyi Általános iskola); harmadik díjat Györgyi Tibor és Zathureczky Carmen (Rókusi Általános Iskola).

Kamarazene kategóriában az élen végzett az Algyői Általános Iskola citerazenekara és Varga Zsuzsanna, Dinnyés Zsuzsanna (Juhász Gyula Tanárképző Főiskola 1. számú Gyakorló Általános Iskola); második díjat kapott a kiskundorozsmai Általános iskola furulyaegyüttese, harmadik díjjal jutalmazták Mayer Szilviát és Kovács Hedviget (Zrínyi Általános iskola).

Angi Vera

Színes magyar film. Vén-szi Endre azonos című kisregénye alapján írta és rendezte: Gábor Pál. Fényképezte: Koltai Lajos. Zene: Selmeczi György. Főbb szereplők: Pap Veronika, Dunai Tamás, Pásztor Erzsébet, Szabó Éva.

Ha ezt a filmet Gál István és Kovács András alkotása, a ménesgazda mellé (históriai időrendben elé) állítjuk, a különbségek ellenére, kirakós játékhoz hasonlóan élesedik-teljesedik egy kép. A magyar történelem 1945 utáni szakaszának, mai társadalmi életünk forrásvidékének képe, amely — folyamatról lévén szó — a mai negyven alatti nemzedékek számára valószínűleg ama önvédelmi mítosz fényében tűndököl, amit egy régebbi Élet és Irodalom-cikk afféle történelemtanítási-paródia-ként így idéz fel: „1945 óta pedig, a rettenetes idők elmúltával, a magyar nép boldogan és dalolva építi a szocializmust, bár voltak hibák.”

Bár voltak hibák... A ménesgazda Busó Jánosának Angi Vera a húga: a kórházi ápolónőként bátran bíráló, reményteljes ifjú kádereként kiemelt és háromhónapos pártiskolára küldött fiatal lányon a fordulat évenek végén, 1948–49 havas télén kemény próbát tesz a történelem. Angi Vera beleroppan. Nem gátlástalan karrierista, de az emberi szemé-

lyiséget „magasabb célok-nak” alárendelő hatalom demoralizálja őt, így válik — egy idős szocdem. elárulásában vállalt cinkosságától szerelme megtagadásán át — néhai biciklin kereköző szemérmes társát fényes autóval megelőző újságírójelöltté, mintakáderré, a legújabb ifjú jancsárrá. Lehetne vitatkozni azon, mennyire áldozat vagy mennyire korjelenség, típusfigura Angi Vera. Szeretné vágya fölött mindenesetre győző a kor: újabb adalék, kései utóregény a Fényes szellekkel ma már szimbolizált genézishez, avagy egy másik Jancsó-címmel rimelve Vera sorsára: Így jöttem.

Pap Veronika „berobbant” ezzel az alakításával a legújabb magyar filmművészetbe. Arcának apró rezdülései, ártatlannak tetsző, nagy fekete szeméinek rezzenései, visszafogott-méltóságteljes, karakterét tökéletesen aláfestő mozdulatai egészen kiváló, nagy reményekre jogosító, sok szempontból máris kiforrott színésznőt mutatnak. Méltó társa egy régi szegedi ismerős: az Egyetemi Színpad hősrát újra emlékeztetünkbe idéző Dunai Tamás, Vera filmbéli szemérmes vezetője és szerelme. Hosszú idő után tehetségéhez méltó szerepben láthatjuk viszont — maradéktalan, kitűnő teljesítményt nyújt. Gábor Pál filmje itt-ott ugyan mintha ritmikai dőc-

cenőkkel küszködne, a cselekmény időbeli arányai olykor eltolódnak, a koncentráció néha túl erős a főhősre. Am az ábrázolt korlevegője, a helyenként brilláns módon, feszesen és ki-méleltlenül ábrázolt konfliktusok (például az önkritika-gyakorlás és a káderlap-fel-olvasás), valamint általában az eszmei-erkölcsi tisztaság művészi megvalósulása jelentőssé, a mai magyar filmművészet jeles darabjává tesz alkottását.

Az elmúlt években nemcsak a filmművészetben, de a kulturális élet számos más területén is megfigyelhetjük a „fűrkésszűk múltunkat” jelszóval aposztrofálható, igen-igen öröndetes jelenséget. Az Angi Vera újabb példa a jó érzékkel megválasztott történelmi pillanat felmutatásához.

Domonkos László

Helyreállítások

A 18–19. századból csaknem változtatás nélkül fennmaradt Szántódpuszta 30 épületét eredeti állapotában kívánja visszaállítani a Sió-tour. A tervek a legkülönb-félebb tudományágak szakértőinek részvételével készülnek. A program végrehajtásához idén 5 millió forint támogatást nyújtanak az

idegenforgalmi fejlesztési alaphól, s első lépésként három állítanak helyre a Balatonhoz közel fekvő település házai közül. Már elkészült az a nádtetős fogadóépület, amelyben idegenforgalmi iroda nyílik. Helyreállítják a település legnagyobb épületét, a kastélyt és megnyitják a régi csárdát is.